

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
cu privire la controlul constituționalității art. 4
și art. 9, Anexelor nr. 2 și nr. 4, în partea ce ține
de cheltuielile pentru susținerea activității
organizațiilor obștești ale veteranilor, din
Legea bugetului asigurărilor sociale de stat
pe anul 1997 nr. 1131-XIII din 26 martie 1997

Nr.39 din 22.12.97

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.6-7/3 din 29.01.1998

* * *

ÎN NUMELE REPUBLICII MOLDOVA

Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător
Nicolae OSMOCHESCU - judecător-raportor
Gheorghe SUSARENCO - judecător
Ion VASILATI - judecător

cu participarea doamnei Ludmila Zadorojnîi, grefier, deputaților în Parlament domnilor Valeriu Matei și Vasile Nedelciuc, autorii sesizării, în lipsa reprezentanților Parlamentului și Guvernului - părți în proces legal citate, conducându-se de prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul cu privire la constituționalitatea art. 4 și art. 9, precum și a Anexei nr. 4 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997.

Temei pentru examinarea dosarului, în baza art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a servit sesizarea deputaților în Parlament Valeriu Matei, Alexandru Moșanu și Vasile Nedelciuc, în care se solicită controlul constituționalității art. 4 și art. 9, precum și al Anexei nr. 4, în partea ce se referă la cheltuielile pentru susținerea activității organizațiilor obștești ale veteranilor, din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997 nr. 1131-XIII din 26 martie 1997.

Prin decizia Curții Constituționale din 2 decembrie 1997 sesizarea a fost acceptată spre examinare și soluționare în fond și inclusă în ordinea de zi.

În opinia autorilor sesizării, bugetul asigurărilor sociale de stat se formează din defalcările efectuate de unitățile economice, întreprinderile agricole, cetățeni și alte categorii de contribuabili și nu poate fi gestionat fără participarea patronatului, sindicatelor și a statului. De aceea abilitarea, în baza art. 4 din Legea nominalizată, numai a Direcției executive a Fondului Social și a Consiliului Federației Generale a Sindicatelor din Republica Moldova cu dreptul de a gestiona Fondul Social contravine art. 43 alin. (4) din Constituție, care garantează dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective, precum și scopurilor sindicatelor, statuate în art. 42 din Constituție.

Afectarea mijloacelor din bugetul asigurărilor sociale de stat pentru susținerea activității organizațiilor obștești ale veteranilor, deci din sursele destinate achitării pensiilor, îngrădește dreptul cetățenilor la asistență și protecție socială și contravine principiilor stipulate în art. 47 alin. (2) din Constituție.

Curtea Constituțională, conducându-se de prevederile art. 23 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională,

a c o n s t a t a t :

În conformitate cu art. 131 din Constituție, bugetul public național cuprinde bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele raioanelor, orașelor și satelor. Aceste bugete, fiind trei instituții juridice distincte, sînt, totodată, părți componente ale bugetului public național unitar și, prin urmare, se supun principiilor

generale de gestionare a bugetului.

Normele constituționale stipulează că atât formarea, cât și administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare ale statului se reglementează prin lege (art. 130 alin. (1) din Constituție). Adoptarea de către Parlament a Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997 nr. 1131-XIII din 26 martie 1997 se subsumează normelor constituționale.

În opinia autorilor sesizării, abilitarea, potrivit art. 4 al Legii sus-menționate, numai a Direcției executive a Fondului Social și Consiliului Federației Generale a Sindicatelor ca subiecți cu drept de a utiliza mijloacele Fondului Social, fără participarea patronatului ca partener social, contravine dispozițiilor art. 42 și art. 43 alin. (4) din Constituție.

Adoptarea de către Parlament a unor acte, inclusiv legislative, în cele mai importante domenii ale vieții economice și sociale a statului, constituie o funcție deliberativă exclusivă a Parlamentului. Categoriile de legi, domeniile în care adoptarea lor este necesară sînt stipulate în art. 72 din Constituție, utilizarea resurselor financiare publice ale statului fiind reglementată prin lege. În consens cu această prevedere constituțională bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 1997 a fost adoptat de Parlament prin Legea nr. 1131-XIII din 26 martie 1997. Normele constituționale (art. 42, 43, 130, 131 din Constituție) nu conțin dispoziții imperative, ce ar nominaliza subiecții abilitați să utilizeze Fondul Social, după cum se prevede în Legea nr. 1131-XIII din 26 martie 1997. Determinarea și specificarea instituțiilor respective (statale sau obștești) cu drept de a utiliza fondurile, prevăzute la art. 3 din Legea citată, ține de competența legislativului.

Pentru considerentele menționate mai sus și avînd în vedere decizia Curții Constituționale nr. 10 din 15 decembrie 1997, Curtea Constituțională concluzionează că problema abordată în sesizare privind controlul constituționalității art. 4 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997 nu ține de competența Curții Constituționale. De aceea, în baza art. 60 lit. c) și e) din Codul jurisdicției constituționale, procesul, în partea ce ține de controlul constituționalității art. 4 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997, se sistează.

Repartizarea și utilizarea mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat, în conformitate cu art. 58 alin. (2) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr. 847-XIII din 24 mai 1996, se efectuează în condițiile legii.

În Anexa nr. 4 "Calculul mijloacelor pentru plata pensiilor, indemnizațiilor și compensațiilor pe anul 1997", la care se face trimitere în art. 9 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997, una din pozițiile ei prevede "cheltuieli pentru susținerea activității organizațiilor obștești ale veteranilor".

Exercitînd controlul, la sesizare, al constituționalității art. 4 și art. 9, precum și al Anexei nr. 4 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997, Curtea Constituțională consideră necesar, în temeiul art. 6 alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale, să se pronunțe și asupra constituționalității Anexei nr. 2 din legea menționată.

În Anexa nr. 2 "Sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997 la venituri și cheltuieli" la legea citată se prevede alocarea de mijloace bănești pentru susținerea activității organizațiilor obștești ale veteranilor din fondul de pensii, indemnizații, prevăzut de art. 3 al legii.

Conform art. 47 alin. (2) din Constituție, cetățenii au dreptul la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor. Astfel, potrivit prevederilor legale, bugetul asigurărilor sociale de stat are menirea de a asigura finanțarea cheltuielilor de ordin național în așa fel încît statul să-și onoreze obligațiile față de cetățeni, garantînd tuturor cetățenilor săi dreptul la asistență și protecție socială.

Materializarea acestor obligații și garanții, reclamă reglementarea și repartizarea mijloacelor fondurilor constituite prin lege, inclusiv a fondului de pensii și indemnizații (art. 3 din legea menționată).

Reglementările legislative nu trebuie, totodată, să aducă prejudicii drepturilor fundamentale ale omului, consfințite de art. 47 din Constituție.

În cazul luat în dezbateră, Curtea Constituțională consideră că au fost încălcate criteriile proporționalității, deoarece măsurile luate pentru susținerea materială a organizațiilor obștești ale veteranilor sînt nejustificate și afectează dreptul cetățenilor la tratament social egal și principiul egalității în drepturi a tuturor cetățenilor fără privilegii și discriminări.

Pentru motivele menționate, Curtea Constituțională consideră că includerea în Anexele nr. 2 și nr. 4 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997 a sintagmei "Cheltuieli pentru susținerea activității organizațiilor obștești ale veteranilor" contravine normelor constituționale și este, prin urmare, neconstituțională.

În baza art. 26 al Legii cu privire la Curtea Constituțională, art. 60 lit. c) și e), art. 62 lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Se declară constituțional art. 9 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997 nr.1131-XIII din 26 martie 1997 cu excepția sintagmei "Cheltuieli pentru susținerea activității organizațiilor obștești ale veteranilor (-40,0 mii lei) din Anexele nr. 2 și nr. 4 la Legea nominalizată.

2. Se declară neconstituțională sintagma "Cheltuieli pentru susținerea activității organizațiilor obștești ale veteranilor" din Anexele nr. 2 și nr. 4 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997 nr. 1131-XIII din 26 martie 1997.

3. În baza art. 60 lit. c) și e) din Codul jurisdicției constituționale se sistează procesul în partea ce ține de controlul constituționalității art. 4 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1997.

4. Prezenta Hotărîre este definitivă, intră în vigoare la data adoptării, nu poate fi atacată și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 22 decembrie 1997.
Nr. 39.